

ЗАКОН

за изменение на Закона за висшето образование

(обн., ДВ, бр. 112 от 1995 г.; изм., бр. 28 от 1996 г., бр. 56 от 1997 г.; попр., бр. 57 от 1997 г.; изм., бр. 58 от 1997 г., бр. 60 от 1999 г.; попр., бр. 66 от 1999 г.; изм., бр. 111 и 113 от 1999 г., бр. 54 от 2000 г., бр. 22 от 2001 г., бр. 40 и 53 от 2002 г., бр. 48 и 70 от 2004 г., бр. 77, 83 и 103 от 2005 г., бр. 30, 36, 62 и 108 от 2006 г., бр. 41 от 2007 г., бр. 13, 43 и 69 от 2008 г., бр. 42, 74 и 99 от 2009 г., бр. 38, 50, 56, 63 и 101 от 2010 г., бр. 61 и 99 от 2011 г., бр. 60 и 102 от 2012 г., бр. 15, 63, 68 и 101 от 2013 г., бр. 54, 66 и 107 от 2014 г., бр. 56 и 79 от 2015 г., бр. 17 и 98 от 2016 г., бр. 17, 30, 86 и 98 от 2018 г., бр. 17 от 2020 г., бр. 18, 56 и 102 от 2022 г., бр. 108 от 2023 г. и бр. 23, 25, 27 и 39 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 91, ал. 7 т. 2 се отменя.

Заклучителна разпоредба

§ 2. Законът влиза в сила от 1 януари 2026 г.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Ангелов
Христинка Георгиева
Йорданка Грандъева

Зоранка Димитрова
Фиданка Казарева
Десислава Петрова

МОТИВИ

към законопроект за изменение на Закон за висшето образование

Предложеният законопроект за изменение на Закона за висшето образование е в продължение на политиката на държавата за осигуряване на достъпно, всеобхватно и качествено образование, включително и висше образование. Отпадането на ограничението, поставено от закона, позволява да се предоставят средства от държавния бюджет за издръжка на обучението на студенти и докторанти, които се обучават за придобиване на същата или по-ниска образователно-квалификационна степен в държавните висши училища, което е една възможност и мярка, за да се разшири достъпът до качествено висше образование в България. Осигуряване на средства от държавния бюджет и за тази категория студенти и докторанти ще даде възможност повече хора да се насочат към кандидатстване по държавна поръчка и това ще увеличи конкуренцията, ще има по-голям и по-добър подбор за местата в университетите. Според анализите около 10 процента от приема по държавна поръчка всяка година остава нереализиран и ако има повече кандидат-студенти, ще може да се запълни този държавен прием. Предлагащата мярка би довела до увеличение на интереса към висшето образование, като се очаква в държавните висши училища, които до момента не са запълвали местата за държавна поръчка, да постъпят допълнителни приходи вследствие на евентуалния по-голям брой обучавани студенти. Целта на изменението е да се повиши достъпът до качествено образование на всички лица без значение на техния социално-икономически статус и финансовите средства да не бъдат пречка за включването в образователната система на всички граждани. Разширява се възможността за свободен избор от страна на кандидатите на специалност в областта на висшето образование, въз основа на личните им предпочитания и способности, без да се налага да се съобразяват със социално-икономическия си статус. По този начин ще се увеличи компетентността на всеки отделен човек и неговата конкурентоспособност при последваща професионална реализация.

Конкретните цели на предлаганата промяна са:

- Достъпност на висшето образование за всички граждани, независимо от техния социален статус и финансови възможности;
- Стимулиране на повече хора да разширяват квалификацията си, като продължават обучението си във висшите училища в страната;
- Утвърждаване на ролята на висшите училища като институции за учене през целия живот и стимулиране на потенциалните обучавани към по-нататъшно образование в системата на висшето образование.

С нормативната промяна се очаква да се подпомогне напредъка и изпълнението по приоритетни области, цели и дейности от Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021 - 2030 г. Част от тях са осигуряване на достъп до висше образование и учене през целия живот с високо качество, което подпомага личностното развитие и професионалната реализация; осигуряване на финансови стимули за развитие на качествено образование и научноизследователска дейност; повишаване ролята на висшите училища като активен фактор за регионално развитие.

ВНОСИТЕЛИ:

Костадин Ангелов
Христина Георгиева
Йорданка Стефанова
Феданка Казарева
Анелия Димитрова

Предварителна оценка на въздействието

на законопроект за изменение на Закона за висшето образование

I. Основания за законодателната инициатива

Законодателната инициатива за изменение на Закона за висшето образование (ЗИД на ЗВО) е мотивирана от необходимостта за постигане на система за висше образование, която да е способна да отговори на динамиката на обществените процеси, като се осигури достъпна, всеобхватна и качествена образователна система, която обхваща лицата от всички възрасти и създава благоприятни предпоставки за учене през целия живот.

Основните мотиви включват:

- възможност повече хора да се насочат към кандидатстване по държавна поръчка, като това ще увеличи конкуренцията, ще има по-голям и по-добър подбор за местата в университетите
- по-пълно реализиране на държавния план прием в държавните висши училища.
- предлаганата мярка би довела до увеличение на интереса към висшето образование, като се очаква в държавните висши училища, които до момента не са запълвали местата за държавна поръчка, да постъпят допълнителни приходи вследствие на евентуалния по-голям брой обучавани студенти.

Конкретните цели на предлаганата промяна са:

- Достъпност на висшето образование за всички граждани, независимо от техния социален статус и финансови възможности;
- Стимулиране на повече хора да разширяват квалификацията си, като продължават обучението си във висшите училища в страната;
- Утвърждаване на ролята на висшите училища като институции за учене през целия живот и стимулиране на потенциалните обучавани към по-нататъшно образование в системата на висшето образование.

II. Заинтересовани страни

Заинтересованите страни включват:

1. **Държавни висши училища**
2. **Студенти, докторанти и академичен състав**
3. **Родителите и семействата** на студентите и докторантите, за които промяната ще има значителен положителен ефект, свързан с намаляване на разходите, които те отделят за обучението на своите деца;
4. **Пазарът на труда и работодатели** – които ще имат интерес от качествено образование и с разнообразна квалификация кадри, които отговарят на нуждите на икономиката

III. Анализ на разходи и ползи

Разходи:

С приемането на Закона за изменение на Закона за висшето образование ще възникне необходимостта от предоставяне на допълнителни средства от държавния бюджет за държавните висши училища и научни организации, с които да бъде финансирано обучението на повече студенти и докторанти. Средствата ще бъдат разчитани в хода на бюджетната процедура за съответната година като разходи/трансфери за издръжка на обучението на студентите и докторантите. Във връзка това се предвижда законът да влезе в сила от 1 януари 2026 г.

От приложението на законопроекта не се очакват отрицателни икономически, социални или екологични въздействия върху заинтересованите страни. По отношение на висшите училища няма да има отрицателен финансов ефект, защото спрямо тях това ще бъде компенсирано от увеличен брой кандидати за обучение.

Ползи:

- **Опазване и повишаване на качеството на висше образование** – с фокус върху висшите училища, които успешно изпълняват своята образователна и научна дейност.
- **По-добра интеграция с пазара на труда** – по-добро адаптиране на висшето образование към нуждите на икономиката и обществото.
- **Подобрено управление на висшето образование** – по-ефективно управление и мониторинг на висшите училища.

IV. Административна тежест и структурни промени

Административна тежест:

Приемането на законопроекта не е свързано с административни промени или допълнителни административни тежести.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът няма да наложи промени в действащата нормативна уредба.

VI. Равно третиране и демографско развитие

Равно третиране:

- Промените в закона ще гарантират равно третиране на висшите училища, по отношение на държавното финансиране.
- Студентите няма да бъдат дискриминирани въз основа на техния социално-икономически статус.

Демографско развитие:

Законопроектът съответства на принципа на равенство и равно третиране, евентуалният ефект върху демографското развитие би могъл да е само положителен.

ВНОСИТЕЛИ:

Кристиан Ангелов
Христина Георгиева
Йорданка Йосифова

Земел Желев
Фиданка Казарева
Десиса Петкова

ДО
ДОЦ. НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
51-ВОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

50
20
XV

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме законопроект за изменение на Закона за висшето образование с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Христомир Ангелов
Христина Георгиева
Йорданка Драгомирова
Юлия Димитрова
Фиданка Казарева
Лесита Петрова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 51-550-01-027 / 24.03 2025 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 71, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение на Закона за висшето образование, № 51-554-01-70, внесен от КОСТАДИН ГЕОРГИЕВ АНГЕЛОВ и група народни представители на 20.03.2025 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по образованието и науката

Комисии:

- Комисия по бюджет и финанси
- Комисия по демографската политика, децата и семейството

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА